

Asia: VN/2745/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1–3 § Lain soveltamisala ja määritelmät

-

4–5 § Jakelun maksuttomuus ja nimettömyys

-

5 § Jakeluun liittyvät velvollisuudet

-

6 § Jakelu osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan muuta lääkehuoltoa

-

Kommenttinne lääkelain muutoksista (7§, 62 §, 65 §)

-

Esityksen vaikutukset

-

Muut esitysluonnokseen liittyvät kommentit

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan uutta lakia opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä. Tarkoituksena on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausten mukaisesti toteuttaa toimia, jotka tukevat nuorten huumekuolemien vähentämistä. Opioidiyliaannostuksen ensiapuna käytetään naloksonia. Lailla laajennettaisiin reseptivapaan naloksoninenäsumutteen jakelumahdollisuuksia niin, että vastikkeetonta ja nimetöntä jakelua voisivat halutessaan tehdä esimerkiksi päihdetyötä tekevät järjestöt. Lailla purettaisiin nykyainsäädännön esteitä, jotta mahdollisesti henkiä pelastava naloksoninenäsumute olisi paremmin saavutettavissa ihmisille, joilla on opioidiyliaannostuksen riski.

Suomen Psykiatriyhdistys ry pitää hallituksen esityksen tavoitteita naloksonin jakelun helpottamiseksi ja laajentamiseksi tärkeinä ja kannatettavina huumekuolemien ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Suomen tulee muiden maiden esimerkeistä oppineena varautua etupainotteisesti esimerkiksi fentanyylin tai muiden potenttien opioidien, kuten nitatseenien mahdolliseen laajamittaiseen rantautumiseen Suomessa. Esityksessä on kuitenkin kohtia, joita Suomen Psykiatriyhdistys ry pitää ongelmallisina ja liian rajaavina, jotta lainsäädännöllä voitaisiin saavuttaa aitoa vaikuttavuutta.

Naloksonin annostelu on verraten yksinkertaista, eikä itse toimenpide vaadi laajaa koulutusta. Mahdolliset haitat ja riskit ovat vähäisiä verrattuna naloksonin annostelun hyötyihin potentiaalisesti henkeä pelastavana toimenä.

Suomen Psykiatriyhdistys ry katsoo, että jakelua rajataan liiaksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille ja päihdealan järjestöille. Esimerkiksi naapurimaassamme Virossa poliisi kantaa naloksoninenäsumutteita. Suomessa poliisilla on velvollisuus antaa ensiapua, ja naloksoninenäsumutteen antaminen kuuluu opioidiylännostuksessa välittömään ensiapuun.

Naloksonijakelun vaikuttavuuden turvaamiseksi olisi tärkeää mahdollisimman laaja naloksonin saatavuus niiden toimijoiden keskuudessa, jotka saattavat työtehtävissään tai muutoin kohdata yliannostustilanteita. Poliisin lisäksi esimerkiksi vartijat, Rikosseuraamusviraston työntekijät, julkisen liikenteen kuljettajat ja SPR ovat tästä esimerkkejä.

Suomen Psykiatriyhdistys pitää lisäksi ongelmallisena sitä, että esityksessä aiotaan rajata asetusta myyntiluvan itsehoitolääkkeenä saaneisiin nenäsumutevalmisteisiin. Tällöin nojattaisiin liikaa lääkeyhtiöiden päätöksiin hakea tai olla hakematta tätä itsehoitolääkkeen statusta. Suomen Psykiatriyhdistys esittää lisäksi, että esityksestä tulisi poistaa valmistemuodon rajaaminen.

Esityksessä rajataan naloksonin hankintakanava sairaala-apteekkeihin. Jotta pienienkin toimijoiden olisi mahdollista joustavasti hankkia myös pieniä eriä naloksonia, olisi Suomen Psykiatriyhdistyksen mielestä syytä mahdollistaa lääkkeen hankkiminen tukkuhintaan myös avoapteekeista.

Väyrynen Tommi
Suomen Psykiatriyhdistys